

POROČILO O DELU SLOVENSКИH KNJIŽNIC V LETU 2020

Statistične podatke o delu knjižnic vsako leto zbira Narodna in univerzitetna knjižnica v skladu s Pravilnikom o statističnih meritvah knjižnic¹ in letnim načrtom statističnih raziskovanj².

K statističnim meritvam o delu slovenskih knjižnic, ki so potekale med 1. in 15. marcem 2021 smo povabili 261 knjižnic. Zadnji vprašalnik smo prejeli 7. maja 2021 in s tem zaključili meritve o delu naših knjižnic. Ob koncu meritev je statistični vprašalnik izpolnilo 239 oziroma 92 % vseh knjižnic. Med njimi 84 visokošolskih knjižnic (skupaj z nacionalno knjižnico), 95 specialnih in 60 splošnih knjižnic (skupaj z zamejskima knjižnicama).

Zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja novega koronavirusa je bila dejavnost specialnih knjižnic, ki jo sicer uporabnikom nudijo v prostorih knjižnice, v poročevalskem letu 2020 močno okrnjena (npr. obisk knjižnice, izposoja gradiva na dom in v čitalniške prostore, prireditve in drugi dogodki v knjižnici, uvajanja v knjižnico in njene informacijske vire na fizičnih nosilcih). Pri večini knjižnic pa lahko opazimo porast obsega elektronskih storitev (npr. izobraževanja in svetovanja na daljavo, posredovanje dokumentov v digitalni obliki, obisk spletnega mesta, prijave na oddaljen dostop do elektronskih virov, število in obseg pregledanih digitalnih vsebin). Neposredna primerjava statističnih podatkov o delu knjižnic v letu 2020 s preteklimi leti je zato možna le ob dolžni previdnosti ter ob upoštevanju zunanjih dejavnikov, ki so vplivali na delo knjižnic.

Statistični podatki o delu knjižnic so objavljeni na spletni strani Narodne in univerzitetne knjižnice ([https:// bibsis.nuk.uni-lj.si](https://bibsis.nuk.uni-lj.si)).

NACIONALNA KNJIŽNICA

Nacionalna knjižnica je osrednja knjižnica države oziroma naroda in je ne glede na svoj uradni naziv odgovorna za zbiranje in ohranjanje praviloma vseh publikacij, ki nastajajo v državi oziroma so stvaritve nekega naroda. Praviloma opravlja naslednje dejavnosti: zbira, bibliografsko obdeluje, ohranja in predstavlja obvezni izvod; izdeluje tekočo in retrospektivno nacionalno bibliografijo; ohranja in dopolnjuje reprezentativne zbirke tuje literature, vključno z gradivom, ki se po svoji vsebini nanaša na državo oziroma narod; deluje kot nacionalni bibliografski informacijski center in podobno. Knjižnic, ki imajo ta naziv, vendar omenjenih funkcij ne opravljajo, ne uvrščamo med nacionalne knjižnice.

Na dan 31. 12. 2020 je knjižnična zbirka Narodne in univerzitetne knjižnice obsegala 2.920.854 inventarnih enot knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih. Letni prirast je znašal 29.310 enot gradiva, odpisanih je bilo 2.292 enot. 74 % prirasta je bilo pridobljenega z obveznim izvodom po zakonu. Z nakupom je pridobila 42.793 naslovov serijskih publikacij in 259.906 naslovov elektronskih knjig, z obveznim izvodom pa 12.272 naslovov elektronskih knjig in 431 naslovov elektronskih serijskih publikacij. Ob koncu leta je bilo 165.000 enot knjižničnega gradiva še neinventariziranega. Samostojno je gradila štiri podatkovne zbirke (Spletni arhiv NUK,

---

¹ Glej: https://mreznik.nuk.uni-lj.si/static/IRIS/Statistika/Pravilnik_o_stat_meritvah_knjiznic.pdf

² Glej: https://mreznik.nuk.uni-lj.si/static/IRIS/Statistika/Letni_nacrt_%20stat_raziskovanj%20NUK_2021.pdf

Slovenska bibliografija, UDK, Spletni Slovenski geslovnik), eno (Digitalna knjižnica Slovenije) pa v sodelovanju z drugimi organizacijami. V Digitalni knjižnici Slovenije je bilo dostopnih 911.164 enot digitalnega gradiva.

Potencialni uporabniki nacionalne knjižnice so vsi prebivalci Slovenije, ki jih je bilo leta 2020 2.108.977. Knjižnica je poročala o 6.301 aktivnih članih knjižnice. Zabeležila je 120.941 fizičnih obiskov knjižnice in 379.522 obiskov spletnega mesta. Za SICRIS je naredila 308 bibliografskih zapisov. Skupaj je izposodila 73.746 enot gradiva, pri čemer je bilo 48 % gradiva izposojenega na dom. Zabeležila je 683.354 vpogledov v vsebinske enote in 3.977 izposoj elektronskih virov (ki niso na fizičnih nosilcih). Na družbenih omrežjih je imela 957 objav. V letu 2020 je bilo v nacionalni knjižnici digitaliziranih 376.795 strani izvirno analognega gradiva. Uporabnikom je bilo posredovanih 20.000 referenčnih informacij. Izobraževanj, ki jih je knjižnica izvedla za uporabnike, se je udeležilo 306 oseb, od tega 184 prek spleta.

Narodna in univerzitetna knjižnica je bila v letu 2020 odprta 2.141 ur, imela je 326 uporabniških mest in 14.359 m² neto uporabne površine. Knjižničnega gradiva v prostem pristopu ni imela. Uporabnikom je bilo na voljo 40 namiznih računalnikov, 1 računalniška mobilna naprava in 2 napravi za preslikovanje/tiskanje.

V letu 2020 so prihodki nacionalne knjižnice znašali 8.262.851 EUR, odhodki pa 7.978.228 EUR. Za nakup knjižničnega gradiva je porabila 1.117.691 EUR. Za nakup gradiva na fizičnih nosilcih je namenila 230.336 EUR oziroma 21 % sredstev, za nakup elektronskih virov pa 887.625 EUR oziroma 79 % sredstev. Za izobraževanje zaposlenih je bilo porabljenih 15.567 EUR oziroma 106,6 EUR na zaposlenega.

V rednem delovnem razmerju je bilo na dan 31. 12. 2020 v nacionalni knjižnici zaposlenih 143,75 delavcev (EPZ)³ oziroma 146 oseb, med njimi je bilo 11 oseb mlajših od 35 let, 10 oseb je imelo doktorat znanosti, 12 pa znanstveni magisterij. Med vsemi zaposlenimi je bilo 99,25 (EPZ) oziroma 69 % strokovnih knjižničarskih delavcev. 88 zaposlenih se je udeležilo izobraževanj v skupnem obsegu 1.117 ur.

VISOKOŠOLSKE KNJIŽNICE

Visokošolske knjižnice so v prvi vrsti namenjene študentom ter učnemu in znanstvenoraziskovalnemu osebju organizacij visokega šolstva, lahko pa služijo tudi širši javnosti. Visokošolske knjižnice delujejo kot univerzitetne knjižnice oziroma kot knjižnice fakultet, umetniških akademij in visokih strokovnih šol, ki so članice univerz, ali kot knjižnice samostojnih visokošolskih zavodov.

Statistični vprašalnik za poročevalsko leto 2020 je Narodna in univerzitetna knjižnica posredovala 89 visokošolskim knjižnicam, ustrezno ga je izpolnilo 84 (94 %) knjižnic, in sicer:

- Univerza v Ljubljani (UL): 39 knjižnic (skupaj z Narodno in univerzitetno knjižnico),
- Univerza v Mariboru (UM): 13 knjižnic,
- Univerza na Primorskem (UP): 1 knjižnica,
- Univerza v Novi Gorici (UNG): 1 knjižnica,
- Nova univerza (NG): 1 knjižnica,

---

³ Ekvivalent polne zaposlitve

- Samostojni visokošolski zavodi (SVZ): 29 knjižnic.

Pet visokošolskih knjižnic statističnega vprašalnika, kljub pozivu, žal ni izpolnilo.

Rezultati zadnjih statističnih meritev, ki so potekale v marcu 2021, so pokazali, da je v času meritev v Sloveniji delovalo (brez Narodne in univerzitetne knjižnice) 83 visokošolskih knjižnic (upravnih enot) s 122 enotami (storitvenimi mesti). Pri posameznih izračunih, ki jih navajamo v nadaljevanju, vrednosti za Narodno in univerzitetno knjižnico niso upoštevane, predstavljamo jih ločeno. Ker Narodna in univerzitetna knjižnica poleg nalog nacionalne opravlja tudi naloge visokošolske (univerzitetne) knjižnice, je zato dejanska ponudba informacijskih virov in knjižničnih storitev visokošolskih knjižnic realno večja od spodaj predstavljene.

Na dan 31. 12. 2020 so visokošolske knjižnice imele 5.466.214 inventarnih enot gradiva (na fizičnih nosilcih), med katerimi je bilo 4.884.935 enot knjižnega in 581.279 enot neknjižnega gradiva. Imele so 91.080 enot prirasta, kar pomeni 1,1 enote na potencialnega uporabnika. Z nakupom so pridobile 22.122 oziroma 24,3 % enot gradiva. Odpisale so 21.576 enot gradiva, kar pomeni 0,4 % knjižnične zbirke. Na člana so imele 76,4 enot gradiva na fizičnih nosilcih, na potencialnega uporabnika pa 66 enot. Uporabnikom so v povprečju zagotavljale 536.386 naslovov elektronskih knjig in 16.590 naslovov elektronskih serijskih publikacij na knjižnico. Neinventariziranih je bilo 184.687 enot gradiva in s tem za uporabnike še nedostopnih.

Preglednica 1: KNJIŽNIČNA ZBIRKA, PRIRAST IN ODPIS: na fizičnih nosilcih (visokošolske knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	ZBIRKA SKUPAJ (knjižno in neknjižno gradivo) (inv. enote)	od tega knjižno gradivo	od tega neknjižno gradivo	PRIRAST GRADIVA SKUPAJ (knjižno in neknjižno gradivo) (inv. enote)	ODPIS GRADIVA SKUPAJ (knjižno in neknjižno gradivo) (inv. enote)	PRIRAST KNJIŽNEGA GRADIVA (naslovi)	TEKOČE NAROČENI NASLOVI SERIJ. PUBLIKACIJ (ne glede na nosilec zapisa) (naslovi)
1	Knjižnice UL z NUK in CTK	6.283.505	4.806.407	1.477.098	79.595	17.634	45.249	355.762
2	Knjižnice UL brez NUK	3.362.651	2.906.369	456.282	50.285	15.342	30.545	315.566
3	Knjižnice UM z UKM	1.733.536	1.617.350	116.186	31.422	3.076	16.839	508.083
4	Knjižnice UM brez UKM	535.217	509.479	25.738	8.400	2.527	6.614	466.889
5	Knjižnice UP	81.559	79.842	1.717	1.742	205	1.198	25.187
6	Knjižnice UNG	31.663	31.026	637	1.445	2.129	1.040	16.752
7	Knjižnice NU	13.598	13.533	65	686	8	565	7.544
8	Knjižnice SVZ	243.207	236.815	6.392	5.500	816	5.089	71.125
	Skupaj Slovenija	8.387.068	6.784.973	1.602.095	120.390	23.868	69.980	984.453
	Skupaj Slovenija brez NUK	5.466.214	4.884.935	581.279	91.080	21.576	55.276	944.257

Potencialnih uporabnikov visokošolskih knjižnic je bilo 82.771, od tega 73.326 študentov in 9.445 visokošolskih učiteljev in sodelavcev. Zabeležile so 599.183 fizičnih obiskov knjižnice in 951.474 obiskov spletnega mesta knjižnice. Potencialni uporabnik je v letu 2020 fizično vstopil v prostore visokošolske knjižnice sedemkrat. Visokošolske knjižnice so zabeležile 1.065.718 fizičnih enot izposojenega gradiva, 8.219 enot gradiva pa je bilo posojenega ali

izposojenega prek medknjižnične izposoje. Registriranih uporabnikov (članov) so imele 71.548. Član si je v povprečju izposodil 15 enot gradiva, potencialni uporabnik pa 13 enot. Izobraževanj za uporabo visokošolskih knjižnic oziroma informacijskih virov in storitev se je udeležilo 23.291 uporabnikov. Knjižnice so naredile 1.907 objav na družbenih omrežjih ter 87.353 bibliografskih zapisov za SICRIS.

Preglednica 2: UPORABA KNJIŽNICE IN UPORABNIKI: UPORABNIKI (visokošolske knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	POTENCIALNI UPORABNIKI SKUPAJ	od tega vpisani študenti visokošolskega zavoda*	od tega visokošolski učitelji in sodelavci	*POTENCIALNI UPORABNIKI (vpisani študenti) - podatki univerz	AKTIVNI ČLANI KNJIŽNICE SKUPAJ (fizične in pravne osebe)	OBISK - fizični	OBISK - spletnega mesta knjižnice
1	Knjižnice UL z NUK in CTK	93.539	87.321	6.218		48.956	521.849	998.827
2	Knjižnice UL brez NUK	93.539	87.321	6.218	40.607	42.655	400.908	619.305
3	Knjižnice UM z UKM	30.770	27.989	2.781		19.281	181.123	292.256
4	Knjižnice UM brez UKM	15.551	14.040	1.511	13.949	10.649	67.095	117.920
5	Knjižnice UP	6.537	6.089	448	6.089	4.252	11.769	14.200
6	Knjižnice UNG	563	405	158	405	162	0	0
7	Knjižnice NU	3.633	3.465	168	3.465	765	1.457	0
8	Knjižnice SVZ	9.994	8.811	1.183	8.811	4.433	3.926	25.713
	Skupaj Slovenija	145.036	134.080	10.956		77.849	720.124	1.330.996
	Skupaj Slovenija brez NUK	145.036	134.080	10.956	73.326	71.548	599.183	951.474

Opombi:

*: Podatki o potencialnih uporabnikih (vpisanih študentih), ki so jih posredovale knjižnice, se močno razlikujejo od podatkov, ki so jih posredovale univerze oziroma univerzitetne knjižnice. Zato smo se odločili, da v tabeli prikažemo oba podatka.

Preglednica 3: UPORABA KNJIŽNICE IN UPORABNIKI: STORITVE - bibliografska obdelava, izposoja in uporaba elektronskih virov (visokošolske knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	BIBLIOGRAFSKA OBDELAVA GRADIVA ZA SICRIS SKUPAJ (kreirani in redigirani zapisi)	IZPOSOJA SKUPAJ (na dom in v knjižnico) (fizične enote)	od tega izposoja na dom	od tega izposoja v knjižnico	PODALJŠANJA IZPOSOJE (od izposoje skupaj) (fizične enote)	UPORABA ELEKTRONSKIH VIROV (ki niso na fizičnih nosilcih) - število PREVZEMOV	UPORABA ELEKTRONSKIH VIROV (ki niso na fizičnih nosilcih) - število IZPOSOJ
1	Knjižnice UL z NUK in CTK	62.010	656.636	581.364	75.272	404.941	5.827.569	189.042
2	Knjižnice UL brez NUK	61.702	582.890	545.861	37.029	379.383	5.144.215	185.045
3	Knjižnice UM z UKM	15.694	426.682	412.416	14.266	320.692	2.641.464	267.266
4	Knjižnice UM brez UKM	11.863	255.153	243.377	11.776	195.124	2.153.783	266.844
5	Knjižnice UP	4.363	16.791	16.791	0	1.062	141.374	0
6	Knjižnice UNG	1.894	792	792	0	72	13.626	0
7	Knjižnice NU	329	3.294	3.294	0	2.303	0	0
8	Knjižnice SVZ	3.371	35.269	34.755	514	27.637	32.850	18.589

Skupaj Slovenija	87.661	1.139.464	1.049.412	90.052	756.707	8.656.883	474.897
Skupaj Slovenija brez NUK	87.353	1.065.718	1.013.909	51.809	731.149	7.973.529	470.900

Neto uporabna površina knjižnic je znašala skupaj 42.095 m² oziroma 0,5 m² na potencialnega uporabnika. V prostem pristopu so imele 1.463.003 enot gradiva, kar pomeni 26,8 % gradiva na fizičnih nosilcih. Poročale so o 4.167 uporabniških mestih, na 1.000 potencialnih uporabnikov so jih zagotavljale 50,3. Vse enote (storitvena mesta) knjižnic so bile skupaj odprte 93.541 ur, kar pomeni, da je v povprečju vsako uro odprtosti v prostore visokošolske knjižnice vstopilo 11,4 uporabnikov.

Preglednica 4: UPORABA KNJIŽNICE IN UPORABNIKI: STORITVE - bibliografska obdelava, izposoja in uporaba elektronskih virov (visokošolske knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	LETNO ŠT. UR ODPRTOSTI KNJIŽNICE (vseh enot skupaj)	NETO UPORABNA POVRŠINA KNJIŽNICE (m ²)	UPORBNIŠKA MESTA	KNJIŽNIČNO GRADIVO V PROSTEM PRISTOPU (inv. enote)	BIBLIOGRAFSKI ZAPISI ZA GRADIVO, KI GA VKLJUČUJE KNJIŽ. ZBIRKA SKUPAJ	NEIVENTARIZIRANO GRADIVO (število enot)
1	Knjižnice UL z NUK in CTK	60.034	38.004	2.755	737.827	5.745.620	323.077
2	Knjižnice UL brez NUK	57.893	23.645	2.429	737.827	2.739.878	158.077
3	Knjižnice UM z UKM	16.117	14.333	1.053	468.943	1.357.960	4.502
4	Knjižnice UM brez UKM	13.268	5.754	590	304.941	598.253	1.502
5	Knjižnice UP	3.729	869	166	69.852	96.871	7.500
6	Knjižnice UNG	1.267	212	35	23.143	33.977	0
7	Knjižnice NU	1.272	120	15	10.380	10.233	83
8	Knjižnice SVZ	13.264	2.915	469	152.858	157.818	14.525
	Skupaj Slovenija	95.682	56.453	4.493	1.463.003	7.402.479	349.687
	Skupaj Slovenija brez NUK	93.541	42.094	4.167	1.463.003	4.396.737	184.687

Preglednica 5: PROSTOR IN OPREMA TER DOSTOPNOST GRADIVA IN STORITEV KNJIŽNICE: OPREMA za uporabnike (visokošolske knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	NAMIZNI RAČUNALNIKI	RAČUNALNIŠKE MOBILNE NAPRAVE (prenosni računalniki, bralniki, tablice)	NAPRAVE ZA PRESLIKOVANJE/ TISKANJE	KNJIGOMAT
1	Knjižnice UL z NUK in CTK	479	78	76	4
2	Knjižnice UL brez NUK	439	77	74	4
3	Knjižnice UM z UKM	128	117	97	0
4	Knjižnice UM brez UKM	110	2	34	0
5	Knjižnice UP	24	0	3	0
6	Knjižnice UNG	5	0	1	0
7	Knjižnice NU	5	0	1	0
8	Knjižnice SVZ	141	13	30	0

	Skupaj Slovenija	782	208	208	4
	Skupaj Slovenija brez NUK	742	207	206	4

Visokošolske knjižnice so za nakup knjižničnega gradiva porabile 6.189.041 EUR oziroma 74,8 EUR na potencialnega uporabnika. Za nakup gradiva na fizičnih nosilcih so namenile 2.425.236 EUR oziroma 39 % sredstev, za nakup elektronskih virov pa 3.763.805 EUR oziroma 61 %. Za izobraževanje zaposlenih so porabile 33.169 EUR, kar pomeni 81,1 EUR na zaposlenega v knjižnici, ne glede na način njegove zaposlitve.

Preglednica 6: ODHODKI KNJIŽNICE: SREDSTVA ZA INFORMACIJSKE VIRE IN IZOBRAŽEVANJE (EUR) (visokošolske knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	SREDSTVA, PORABLJENA ZA NAKUP KNJIŽničNEGA GRADIVA SKUPAJ	od tega za nakup gradiva na fizičnih nosilcih	od tega za nakup elektronskih virov oz. za zagotavljanje dostopa do njih	SREDSTVA, PORABLJENA ZA IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH
1	Knjižnice UL z NUK in CTK	6.084.378	1.963.785	4.120.594	27.629
2	Knjižnice UL brez NUK	4.966.417	1.733.449	3.232.969	12.062
3	Knjižnice UM z UKM	996.989	595.271	401.719	15.197
4	Knjižnice UM brez UKM	414.978	209.332	205.647	1.213
5	Knjižnice UP	99.404	41.342	58.062	2.364
6	Knjižnice UNG	56.508	14.131	42.377	580
7	Knjižnice NU	13.986	4.833	9.153	1.395
8	Knjižnice SVZ	55.737	36.211	19.526	1.570
	Skupaj Slovenija	7.307.002	2.655.572	4.651.429	48.736
	Skupaj Slovenija brez NUK	6.189.041	2.425.236	3.763.804	33.169

V letu 2020 so imele visokošolske knjižnice v rednem delovnem razmerju zaposlenih 363,6 delavcev (EPZ) oziroma 368 oseb, od tega 279,7 (EPZ) oziroma 76,9 % strokovnih knjižničarskih delavcev. Med zaposlenimi je bilo 35 oseb mlajših od 35 let, doktorat pa je imelo 21,9 (EPZ) zaposlenih. 260 zaposlenih se je udeležilo izobraževanj v skupnem obsegu 6.600 ur.

Preglednica 7: KNJIŽNIČNI DELAVCI: ekvivalent polne zaposlitve (EPZ) (visokošolske knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	DELAVCI, KI SO V REDNEM DELOVNEM RAZMERJU SKUPAJ (EPZ)	od tega strokovni knjižničarski delavci	od tega drugi strokovni delavci	od tega administrativno- tehnični delavci	MALJŠI OD 35 LET SKUPAJ (v rednem delovnem razmerju)	DELAVCI, KI NISO V REDNEM DELOVNEM RAZMERJU SKUPAJ
1	Knjižnice UL z NUK in CTK	344,1	277,6	45,0	21,5	28,5	8,5
2	Knjižnice UL brez NUK	200,4	178,4	13,5	8,5	17,5	8,5
3	Knjižnice UM z UKM	116,3	80,3	14,0	22,0	4,0	0,8
4	Knjižnice UM brez UKM	35,3	33,3	0,0	2,0	0,0	0,8
5	Knjižnice UP	10,6	8,5	1,0	1,1	0,5	1,0

6	Knjižnice UNG	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7	Knjižnice NU	2,0	2,0	0,0	0,0	2,0	0,0
8	Knjižnice SVZ	31,4	7,6	21,7	2,1	23,7	4,3
	Skupaj Slovenija	507,3	379,0	81,7	46,7	58,7	14,6
	Skupaj Slovenija brez NUK	363,6	279,7	50,2	33,7	47,7	14,6

Preglednica 8: KNJIŽNIČNI DELAVCI (ne glede na način zaposlitve): IZOBRAŽEVANJE zaposlenih (visokošolske knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	UDELEŽENCI IZOBRAŽEVANJA (osebe)	od tega strokovni knjižničarski delavci	od tega drugi strokovni delavci	URE IZOBRAŽEVANJA	od tega strokovni knjižničarski delavci	od tega drugi strokovni delavci
1	Knjižnice UL z NUK in CTK	224	200	26	4.680	4.342	364
2	Knjižnice UL brez NUK	136	133	5	3.563	3.446	143
3	Knjižnice UM z UKM	102	70	32	2.381	2.086	295
4	Knjižnice UM brez UKM	25	24	1	439	330	109
5	Knjižnice UP	7	6	1	232	54	178
6	Knjižnice UNG	3	3	0	50	50	0
7	Knjižnice NU	2	2	0	116	0	0
8	Knjižnice SVZ	10	9	1	258	254	4
	Skupaj Slovenija	348	290	60	7.717	6.786	841
	Skupaj Slovenija brez NUK	260	223	39	6.600	5.890	620

SPLOŠNE KNJIŽNICE

Splošne knjižnice so namenjene zadovoljevanju informacijskih, kulturnih, izobraževalnih in razvedrilnih potreb prebivalcev lokalnih skupnosti. Služijo vsem prebivalcem, lahko pa zadovoljujejo specifične potrebe družbenih skupin, kot so otroci, pripadniki vojske, bolniki v bolnišnici, zaporniki, zaposleni v delovnih organizacijah. Svoje storitve opravljajo brezplačno ali za simbolično nadomestilo. Knjižnično mrežo splošnih knjižnic sestavljajo osrednje knjižnice, ki so splošne knjižnice za območje ene ali več občin, kjer po potrebi organizirajo mrežo krajevnih knjižnic ali postajališč potujoče knjižnice.

Statistični vprašalnik za poročevalsko leto 2020 je Narodna in univerzitetna knjižnica posredovala 60 splošnim knjižnicam (med njimi dvema zamejskima knjižnicama), ustrezno so ga izpolnile vse knjižnice. V poročilu je prikazano stanje dejavnosti 58 splošnih knjižnic (brez zamejskih knjižnic v Trstu in Celovcu).

Za namen statističnega poročanja o delu knjižnic so splošne knjižnice v poročilu razvrščene po knjižničnih območjih, in sicer:

- Celjsko območje (CEL): 12 knjižnic,
- Dolenjsko območje (DOL): 9 knjižnic,
- Gorenjsko območje (GOR): 5 knjižnic,
- Goriško območje (GRŠ): 4 knjižnice,

- Koroško območje (KOR): 4 knjižnice,
- Obalno-kraško območje (OBK): 6 knjižnice,
- Osrednjeslovensko območje (OSL): 9 knjižnic,
- Pomursko območje (POM): 4 knjižnice,
- Spodnjepodravsko območje (SPP): 2 knjižnici,
- Štajersko območje (ŠTA): 3 knjižnice.

Rezultati zadnjih statističnih meritev, ki so potekale v marcu 2021, so pokazali, da je v času meritev v Sloveniji delovalo 58 splošnih knjižnic (upravnih enot), med njimi 10 osrednjih območnih. Po podatkih Statističnega urada RS je imela Slovenija konec leta 2020 2.108.977 prebivalcev, ki jih štejemo kot potencialne uporabnike splošnih knjižnic. Splošne knjižnice so imele skupaj 288 enot (storitvenih mest), med njimi je bilo 274 krajevnih knjižnic in 14 bibliobusov. V okviru knjižnic je delovalo 89 postajališč premičnih zbirk. Krajev s postajališči bibliobusa je bilo 661, skupaj postajališč bibliobusa pa 806.

Preglednica 9: KNJIŽNIČNA MREŽA (splošne knjižnice, 2020)

		enote: št. krajevnih knjižnic (a)	enote: bibliobus* (da/ne) (b)	št. postajališč premičnih zbirk	bibliobus: št. krajev s postajališči	bibliobus: št. postajališč	št. enot: skupaj (a+b)
	območje OOK						
1	Skupaj CEL	49	0	6	4	4	49
2	Skupaj DOL	25	2	15	123	145	27
3	Skupaj GOR	33	1	6	19	26	34
4	Skupaj GRŠ	22	3	0	162	234	25
5	Skupaj KOR	16	0	8	0	0	16
6	Skupaj OBK	15	2	18	122	137	17
7	Skupaj OSL	60	3	19	88	94	63
8	Skupaj POM	19	1	5	60	67	20
9	Skupaj SPP	5	1	1	47	54	6
10	Skupaj ŠTA	30	1	11	36	45	31
	Skupaj Slovenija	274	14	89	661	806	288

Na dan 31. 12. 2020 so imele splošne knjižnice v svojih knjižničnih zbirkah skupaj 12.040.155 inventarnih enot knjižničnega gradiva (na fizičnih nosilcih), beležile so 407.650 enot prirasta in 361.559 enot odpisa. Knjižnične zbirke so vključevale 11.041.939 enot knjižnega in 998.216 enot neknjižnega gradiva. 324.628 enot prirasta gradiva je bilo pridobljenega z nakupom. Na potencialnega uporabnika so imele 5,7 enot gradiva, na člana pa 28,4 enote. Poročale so o 0,2 inventarne enote prirasta na potencialnega uporabnika. Uporabnikom so v povprečju zagotavljale 6.172 naslovov elektronskih knjig na knjižnico. Neinventariziranih je bilo 82.823 enot knjižničnega gradiva in s tem za uporabnike še nedostopnih.

Preglednica 10: KNJIŽNIČNA ZBIRKA, PRIRAST IN ODPIS: na fizičnih nosilcih (splošne knjižnice, 2020)

	območje OOK	ZBIRKA SKUPAJ (knjižno in neknjižno gradivo) (inv. enote)	od tega knjižno gradivo	od tega neknjižno gradivo	PRIRAST GRADIVA SKUPAJ (knjižno in neknjižno gradivo) (inv. enote)	ODPIS GRADIVA SKUPAJ (knjižno in neknjižno gradivo) (inv. enote)	PRIRAST KNJIŽNEGA GRADIVA (naslovi)	TEKOČE NAROČENI NASLOVI SERIJ. PUBLIKACIJ (ne glede na nosilec zapisa) (naslovi)
1	Skupaj CEL	1.614.789	1.512.989	101.800	46.817	40.658	27.070	91.618
2	Skupaj DOL	1.328.150	1.159.580	168.570	47.369	28.687	30.365	68.132
3	Skupaj GOR	1.173.242	1.075.537	97.705	42.824	43.199	18.406	1.471
4	Skupaj GRŠ	1.022.061	931.977	90.084	32.173	44.780	15.163	33.032
5	Skupaj KOR	478.603	443.692	34.911	14.139	12.806	8.942	30.979
6	Skupaj OBK	944.496	892.492	52.004	27.866	17.707	17.064	50.863
7	Skupaj OSL	3.061.693	2.752.256	309.437	115.239	98.374	34.911	41.770
8	Skupaj POM	778.916	739.798	39.118	23.104	17.067	13.966	35.353
9	Skupaj SPP	489.695	459.826	29.869	15.676	13.995	7.052	8.172
10	Skupaj ŠTA	1.148.510	1.073.792	74.718	42.443	44.286	15.718	8.940
	Skupaj Slovenija	12.040.155	11.041.939	998.216	407.650	361.559	188.657	370.330

Slovenske splošne knjižnice so imele v letu 2020 423.902 članov, med katerimi je bilo 121.635 (28,7 %) oseb mlajših od 15 let. Na potencialnega uporabnika so imele 0,2 člana. Uporabniki so v knjižnico fizično vstopili 6.517.499-krat, spletno mesto knjižnice pa obiskali 4.621.226-krat. Član splošne knjižnice je v letu 2020 knjižnico v povprečju obiskal 15,3-krat. Knjižnice so uporabnikom skupaj izposodile na dom in v čitalniške prostore 16.583.211 fizičnih enot gradiva, prek medknjižnične posoje in izposoje pa 15.535 enot gradiva. Na potencialnega uporabnika so splošne knjižnice izposodile 7,9 enot gradiva, na člana 39,1 enote in na obiskovalca 2,5 enot. 40.967 uporabnikov splošnih knjižnic je bilo deležnih izobraževanja za uporabno knjižnice ter njenih informacijskih virov in storitev. Na družbenih omrežjih so imele 29.447 objav.

Preglednica 11: UPORABA KNJIŽNICE IN UPORABNIKI: UPORABNIKI (splošne knjižnice, 2020)

	območje OOK	*POTENCIALNI UPORABNIKI SKUPAJ (prebivalci) - podatki SURS	AKTIVNI ČLANI KNJIŽNICE SKUPAJ	od tega mladina do 15. leta	od tega odrasli	OBISK - fizični	OBISK - spletnega mesta knjižnice
1	Skupaj CEL	305.889	61.451	17.992	43.459	617.532	455.680
2	Skupaj DOL	216.331	38.716	11.862	26.854	515.967	563.246
3	Skupaj GOR	211.069	48.452	15.110	33.342	820.759	512.548
4	Skupaj GRŠ	118.525	27.438	7.744	19.694	302.803	155.705
5	Skupaj KOR	70.635	12.831	4.042	8.789	275.122	102.449
6	Skupaj OBK	154.633	32.800	8.886	23.914	468.483	125.958
7	Skupaj OSL	588.701	133.740	33.632	100.108	2.701.485	1.893.055

8	Skupaj POM	114.725	19.194	5.931	13.263	217.731	210.310
9	Skupaj SPP	85.432	11.753	4.457	7.296	47.003	134.113
10	Skupaj ŠTA	243.037	37.527	11.979	25.548	550.614	468.162
	Skupaj Slovenija	2.108.977	423.902	121.635	302.267	6.517.499	4.621.226

Opomba: Podatke o potencialnih uporabnikih smo prevzeli od Statističnega urada RS (stanje 1. 1. 2021).

Preglednica 12: UPORABA KNJIŽNICE IN UPORABNIKI: STORITVE - bibliografska obdelava, izposoja in uporaba elektronskih virov (splošne knjižnice, 2020)

	območje OOK	BIBLIOGRAFSKA OBDELAVA DOMOZNANSKEGA GRADIVA SKUPAJ (kreirani in redigrirani zapisi)	IZPOSJOJA SKUPAJ (na dom in v knjižnico) (fizične enote)	od tega izposoja na dom	od tega izposoja v knjižnico	PODALJŠANJA IZPOSJOJE (od izposoje skupaj) (fizične enote)	UPORABA ELEKTRONSKIH VIROV (ki niso na fizičnih nosilcih) - število PREVZEMOV	UPORABA ELEKTRONSKIH VIROV (ki niso na fizičnih nosilcih) - število IZPOSJOJ
1	Skupaj CEL	4.117	2.626.920	2.609.584	17.336	1.622.119	1.077.570	30.269
2	Skupaj DOL	4.640	1.570.080	1.544.696	25.384	865.284	1.083.879	27.532
3	Skupaj GOR	3.900	2.065.189	2.024.993	40.196	944.966	882.588	30.214
4	Skupaj GRŠ	4.124	1.091.595	1.088.699	2.896	467.279	498.796	13.093
5	Skupaj KOR	2.270	614.310	586.229	28.081	352.418	151.008	4.538
6	Skupaj OBK	2.626	858.825	858.411	414	406.868	284.797	24.790
7	Skupaj OSL	9.458	5.277.986	5.255.598	22.388	2.515.200	354.404	142.195
8	Skupaj POM	2.124	570.925	565.258	5.667	327.992	0	7.191
9	Skupaj SPP	1.212	494.351	492.260	2.091	278.499	0	4.195
10	Skupaj ŠTA	2.222	1.413.030	1.388.165	24.865	748.498	0	23.171
	Skupaj Slovenija	36.693	16.583.211	16.413.893	169.318	8.529.123	4.333.042	307.188

Skupna neto uporabna površina splošnih knjižnic je v letu 2020 znašala 116.070 m². Uporabnikom so zagotavljale 7.075 uporabniških mest oziroma 3,4 uporabniškega mesta na 1.000 potencialnih uporabnikov. 8.873.678 inventarnih enot gradiva je bilo uporabnikom na voljo v prostem pristopu. Vse enote (storitvena mesta) so bile skupaj odprte 294.767 ur, kar pomeni 506,16 sekund (8,4 minute) na potencialnega uporabnika. Vsako uro odprtosti je v prostore splošne knjižnice vstopilo v povprečju 22 uporabnikov. Splošne knjižnice so v povprečju izvedle 261 prireditev s povprečno 29 obiskovalci.

Preglednica 13: PROSTOR IN OPREMA TER DOSTOPNOST GRADIVA IN STORITEV KNJIŽNICE: ODPRTOST, POVRŠINA, UPORABNIŠKA MESTA, DOSTOP, BIBLIOGRAFSKI ZAPISI, NEINVENTARIZIRANO GRADIVO (splošne knjižnice, 2020)

	območje OOK	LETNO ŠT. UR ODPRTOSTI KNJIŽNICE (vseh enot skupaj)	NETO UPORABNA POVRŠINA KNJIŽNICE (m ²)	UPORABNIŠKA MESTA	KNJIŽNIČNO GRADIVO V PROSTEM PRISTOPU (inv. enote)	BIBLIOGRAFSKI ZAPISI ZA GRADIVO, KI GA VKLJUČUJE KNJIŽ. ZBIRKA SKUPAJ	NEINVENTARIZIRANO GRADIVO (število enot)
1	Skupaj CEL	44.008	17.654	1.132	1.374.623	1.042.347	4.576
2	Skupaj DOL	33.157	12.180	691	1.003.454	1.147.859	11.299

3	Skupaj GOR	33.633	13.018	922	457.285	639.786	0
4	Skupaj GRŠ	18.354	8.606	488	384.340	544.393	1.700
5	Skupaj KOR	14.259	6.395	393	366.936	420.713	22.849
6	Skupaj OBK	21.559	7.937	741	698.657	697.119	35.821
7	Skupaj OSL	71.792	31.802	1.697	2.593.572	1.332.606	5.883
8	Skupaj POM	12.470	6.147	211	628.165	485.157	0
9	Skupaj SPP	10.842	4.019	211	327.381	287.868	0
10	Skupaj ŠTA	34.695	8.312	589	1.039.265	348.444	695
	Skupaj Slovenija	294.767	116.070	7.075	8.873.678	6.946.292	82.823

Preglednica 14: PROSTOR IN OPREMA TER DOSTOPNOST GRADIVA IN STORITEV KNJIŽNICE: OPREMA za uporabnike (splošne knjižnice, 2020)

	območje OOK	NAMIZNI RAČUNALNIKI	RAČUNALNIŠKE MOBILNE NAPRAVE (prenosni računalniki, bralniki, tablice)	NAPRAVE ZA PRESLIKOVANJE/T ISKANJE	KNJIGOMAT
1	Skupaj CEL	221	46	73	6
2	Skupaj DOL	140	40	45	3
3	Skupaj GOR	182	45	35	9
4	Skupaj GRŠ	67	36	13	14
5	Skupaj KOR	51	8	25	1
6	Skupaj OBK	91	49	30	10
7	Skupaj OSL	390	116	190	29
8	Skupaj POM	83	11	52	0
9	Skupaj SPP	37	5	8	1
10	Skupaj ŠTA	70	8	32	1
	Skupaj Slovenija	1.332	364	503	74

Splošne knjižnice so v letu 2020 zabeležile 55.983.655 EUR prihodkov. Za nakup knjižničnega gradiva so porabile 7.387.719 EUR. Za nakup gradiva na fizičnih nosilcih so namenile 6.854.393 EUR oziroma 92,8 % sredstev, za nakup elektronskih virov pa 533.326 EUR oziroma 7,2 %. Za nakup knjižničnega gradiva na potencialnega uporabnika so porabile 3,5 EUR. Za izobraževanje zaposlenih v knjižnici so skupaj namenile 97.581 EUR, kar pomeni 73,8 EUR na zaposlenega.

Preglednica 15: ODHODKI KNJIŽNICE: SREDSTVA ZA INFORMACIJSKE VIRE IN IZOBRAŽEVANJE (EUR) (splošne knjižnice, 2020)

	območje OOK	SREDSTVA, PORABLJENA ZA NAKUP KNJIŽIČNEGA GRADIVA SKUPAJ	od tega za nakup gradiva na fizičnih nosilcih	od tega za nakup elektronskih virov oz. za zagotavljanje dostopa do njih	SREDSTVA, PORABLJENA ZA IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH
1	Skupaj CEL	898.118	837.902	60.216	16.076
2	Skupaj DOL	752.559	688.099	64.460	13.425
3	Skupaj GOR	777.228	728.489	48.739	13.131

4	Skupaj GRŠ	503.474	478.127	25.347	8.214
5	Skupaj KOR	258.849	246.839	12.011	4.212
6	Skupaj OBK	529.350	468.546	60.804	7.391
7	Skupaj OSL	2.238.140	2.086.390	151.750	18.274
8	Skupaj POM	346.785	322.244	24.541	3.097
9	Skupaj SPP	294.235	269.344	24.892	2.477
10	Skupaj ŠTA	788.981	728.414	60.567	11.284
	Skupaj Slovenija	7.387.719	6.854.393	533.327	97.581

V letu 2020 je bilo v splošnih knjižnicah v rednem delovnem razmerju zaposlenih 1.203 delavcev (EPZ) oziroma 1.253 oseb, med katerimi je bilo 947 (EPZ) oziroma 79 % strokovnih knjižničarskih delavcev. 121 oseb je bilo mlajših od 35 let, 14,4 (EPZ) zaposlenih je imelo doktorat znanosti. 930 zaposlenih se je udeležilo izobraževanj, in sicer v skupnem obsegu 16.922 ur.

Preglednica 16: KNJIŽNIČNI DELAVCI: ekvivalent polne zaposlitve (EPZ) (splošne knjižnice, 2020)

	območje OOK	DELAVCI, KI SO V REDNEM DELOVNEM RAZMERJU SKUPAJ (EPZ)	od tega strokovni knjižničarski delavci	od tega drugi strokovni delavci	od tega administrativno-tehnični delavci	MALJŠI OD 35 LET SKUPAJ (v rednem delovnem razmerju)	DELAVCI, KI NISO V REDNEM DELOVNEM RAZMERJU SKUPAJ
1	Skupaj CEL	159,3	128,8	9,5	21,0	11,7	5,5
2	Skupaj DOL	128,7	102,2	6,2	20,3	13,0	3,5
3	Skupaj GOR	117,3	92,3	4,0	21,0	11,0	3,0
4	Skupaj GRŠ	84,0	63,5	7,8	12,8	9,1	1,1
5	Skupaj KOR	49,8	35,0	5,0	9,8	2,0	0,6
6	Skupaj OBK	96,5	75,0	6,0	15,5	6,0	2,0
7	Skupaj OSL	353,0	285,0	36,0	32,0	28,0	5,9
8	Skupaj POM	56,8	41,3	0,3	15,3	3,0	0,4
9	Skupaj SPP	42,0	31,3	0,5	10,3	4,0	4,0
10	Skupaj ŠTA	115,8	92,5	13,0	10,3	6,3	7,0
	Skupaj Slovenija	1.203,0	946,7	88,2	168,1	94,0	33,0

Preglednica 17: KNJIŽNIČNI DELAVCI (ne glede na način zaposlitve): IZOBRAŽEVANJE zaposlenih (splošne knjižnice, 2020)

	območje OOK	UDELEŽENCI IZOBRAŽEVANJA (osebe)	od tega strokovni knjižničarski delavci	od tega drugi strokovni delavci	URE IZOBRAŽEVANJA	od tega strokovni knjižničarski delavci	od tega drugi strokovni delavci
1	Skupaj CEL	101	90	10	1.454	1.330	99
2	Skupaj DOL	85	54	8	1.403	1.206	154
3	Skupaj GOR	63	98	5	797	931	454
4	Skupaj GRŠ	80	19	61	831	301	522
5	Skupaj KOR	28	22	4	527	427	40
6	Skupaj OBK	44	34	8	700	545	149

7	Skupaj OSL	339	293	41	5.051	4.245	598
8	Skupaj POM	27	22	4	391	317	74
9	Skupaj SPP	49	37	2	4.040	3.165	875
10	Skupaj ŠTA	114	97	17	1.728	1.243	345
	Skupaj Slovenija	930	766	160	16.922	13.710	3.310

SPECIALNE KNJIŽNICE

Specialne knjižnice so organizacijske enote v okviru vladnih služb, kulturnih, izobraževalnih, raziskovalnih, gospodarskih in drugih organizacij. Podpirajo delovni in raziskovalni proces organizacij, v okviru katerih delujejo. S svojimi zbirkami in storitvami praviloma pokrivajo posamezno znanstveno disciplino ali določeno področje znanja.

Statistični vprašalnik za poročevalsko leto 2020 je Narodna in univerzitetna knjižnica posredovala 112 specialnim knjižnicam, ustrezno ga je izpolnilo 95 (85 %) knjižnic, in sicer:

- Specialne knjižnice s področja kulture: 33 knjižnic,
- Specialne knjižnice s področja znanosti: 17 knjižnic,
- Vladne specialne knjižnice: 15 knjižnic,
- Druge specialne knjižnice: 11 knjižnic,
- Specialne knjižnice s področja zdravstva: 9 knjižnic,
- Specialne knjižnice s področja industrije in trgovine: 7 knjižnic,
- Društvene specialne knjižnice: 3 knjižnice.

17 specialnih knjižnic statističnega vprašalnika, kljub pozivu, žal ni izpolnilo.

Rezultati zadnjih statističnih meritev, ki so potekale v marcu 2021, so pokazali, da je v času meritev v Sloveniji aktivno delovalo 95 specialnih knjižnic (upravnih enot) s 134 enotami (storitvenimi mesti).

Na dan 31. 12. 2020 so specialne knjižnice imele 2.492.265 inventarnih enot knjižničnega gradiva (na fizičnih nosilcih), od tega 2.413.626 enot knjižnega in 78.639 enot neknjižnega gradiva. Zabeležile so 29.397 enot prirasta in 55.592 inventarnih enot odpisa gradiva. 7.915 enot prirasta je bilo pridobljenega z nakupom. Poročale so o 21.517 naslovih prirasta knjižnega gradiva in 85.973 tekoče naročenih naslovih serijskih publikacij. Na potencialnega uporabnika so imele 56,9 enot gradiva, na člana pa 88,3 enote. Odpisale so 2 % knjižnične zbirke. Neinventariziranih je bilo 132.914 enot gradiva in s tem za uporabnike še nedostopnih.

Preglednica 18: KNJIŽNIČNA ZBIRKA, PRIRAST IN ODPIS: na fizičnih nosilcih (specialne knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	ZBIRKA SKUPAJ (knjižno in neknjižno gradivo) (inv. enote)	od tega knjižno gradivo	od tega neknjižno gradivo	PRIRAST GRADIVA SKUPAJ (knjižno in neknjižno gradivo) (inv. enote)	ODPIS GRADIVA SKUPAJ (knjižno in neknjižno gradivo) (inv. enote)	PRIRAST KNJIŽNEGA GRADIVA (naslovi)	TEKOČE NAROČENI NASLOVI SERIJ. PUBLIKACIJ (ne glede na nosilec zapisa) (naslovi)
1	Drugo	135.814	131.510	4.304	2.648	7.504	834	539

2	Društvo	33.635	16.988	16.647	1.333	726	719	40
3	Industrija	71.692	71.171	521	534	515	449	202
4	Kultura	937.995	903.338	34.657	9.208	445	7.816	3.931
5	Vlada	264.387	263.055	1.332	5.998	39.995	3.452	1.011
6	Znanost	925.980	905.814	20.166	8.129	5.213	7.378	62.391
7	Zdravstvo	122.762	121.750	1.012	1.547	1.194	869	17.859
	Skupaj Slovenija	2.492.265	2.413.626	78.639	29.397	55.592	21.517	85.973

V letu 2020 so imele specialne knjižnice 43.811 potencialnih uporabnikov in 28.228 članov. Zabeležile so 50.600 fizičnih obiskov in 130.230 obiskov spletnega mesta knjižnice. Vsak potencialni uporabnik je knjižnico fizično obiskal 1,2-krat. Izposodile so 197.363 enot gradiva oziroma 4,5 enot na potencialnega uporabnika in 7 enot na člana. Naredile so 22.734 bibliografskih zapisov za SICRIS, na družbenih obrežjih pa so imele 988 objav.

Preglednica 19: UPORABA KNJIŽNICE IN UPORABNIKI: UPORABNIKI (specialne knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	POTENCIALNI UPORABNIKI SKUPAJ (strokovni in razisk. delavci)	AKTIVNI ČLANI KNJIŽNICE SKUPAJ (fizične in pravne osebe)	OBISK - fizični	OBISK - spletnega mesta knjižnice
1	Drugo	1.382	1.129	4.548	3.270
2	Društvo	2.490	2.686	1.365	7.541
3	Industrija	2.241	2.030	2.161	0
4	Kultura	638	3.833	11.732	35.615
5	Vlada	29.647	7.534	21.122	63.592
6	Znanost	1.716	8.533	7.525	13.731
7	Zdravstvo	5.697	2.483	2.147	6.481
	Skupaj Slovenija	43.811	28.228	50.600	130.230

Preglednica 20: UPORABA KNJIŽNICE IN UPORABNIKI: STORITVE - bibliografska obdelava, izposoja in uporaba elektronskih virov (specialne knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	BIBLIOGRAFSKA OBDELAVA GRADIVA ZA SICRIS SKUPAJ (kreirani in redigirani zapisi)	IZPOSJOJA SKUPAJ (na dom in v knjižnico) (fizične enote)	od tega izposoja na dom/delovno mesto	od tega izposoja v knjižnico	PODALJŠANJA IZPOSJOJE (od izposoje skupaj) (fizične enote)	UPORABA ELEKTRONSKIH VIROV (ki niso na fizičnih nosilcih) - število PREVZEMOV	UPORABA ELEKTRONSKIH VIROV (ki niso na fizičnih nosilcih) - število IZPOSJOJ
1	Drugo	1.079	9.161	7.710	1.451	2.235	0	0
2	Društvo	88	41.040	41.040	0	0	0	0
3	Industrija	0	2.823	2.823	0	0	0	0
4	Kultura	4.086	36.970	22.944	14.026	7.529	1.798	166
5	Vlada	2.245	88.813	85.795	3.018	11.821	27.239	0
6	Znanost	10.113	13.329	10.826	2.503	4.557	176.925	104.529
7	Zdravstvo	5.123	5.227	5.079	148	1.905	286.481	1.802

	Skupaj Slovenija	22.734	197.363	176.217	21.146	28.047	492.443	106.497
--	------------------	--------	---------	---------	--------	--------	---------	---------

Skupna neto uporabna površina specialnih knjižnic je v letu 2020 znašala 20.810 m² oziroma 0,5 m² na potencialnega uporabnika. Uporabnikom so zagotavljale 1.166 uporabniških mest oziroma 26,6 uporabniških mest na 1000 potencialnih uporabnikov. 572.329 inventarnih enot gradiva je bilo uporabnikom na voljo v prostem pristopu. Vse enote (storitvena mesta) knjižnic so bile skupaj odprte 125.486 ur, kar pomeni, da je v povprečju vsako uro odprtosti v prostore specialne knjižnic vstopilo 0,4 uporabnika.

Preglednica 21: PROSTOR IN OPREMA TER DOSTOPNOST GRADIVA IN STORITEV KNJIŽNICE: ODPRTOST, POVRŠINA, UPORABNIŠKA MESTA, DOSTOP, BIBLIOGRAFSKI ZAPISI, NEINVENTARIZIRANO GRADIVO (specialne knjižnice 2020)

	KNJIŽNICA	LETNO ŠT. UR ODPRTOSTI KNJIŽNICE (vseh enot skupaj)	NETO UPORABNA POVRŠINA KNJIŽNICE (m ²)	UPORABNIŠKA MESTA	KNJIŽNIČNO GRADIVO V PROSTEM PRISTOPU (inv. enote)	BIBLIOGRAFSKI ZAPISI ZA GRADIVO, KI GA VKLJUČUJE KNJIŽ. ZBIRKA SKUPAJ	NEINVENTARIZIRANO GRADIVO (število enot)
1	Drugo	15.925	816	48	56.886	105.733	601
2	Društvo	1.916	746	12	6.220	27.363	0
3	Industrija	9.232	947	50	24.975	26.513	500
4	Kultura	41.613	10.383	228	238.388	498.398	127.422
5	Vlada	24.239	2.463	165	122.366	405.206	1.825
6	Znanost	22.485	4.340	578	78.697	551.456	2.056
7	Zdravstvo	10.076	1.116	85	44.797	118.132	510
	Skupaj Slovenija	125.486	20.810	1.166	572.329	1.732.801	132.914

Preglednica 22: PROSTOR IN OPREMA TER DOSTOPNOST GRADIVA IN STORITEV KNJIŽNICE: OPREMA za uporabnike (specialne knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	NAMIZNI RAČUNALNIKI	RAČUNALNIŠKE MOBILNE NAPRAVE (prenosni računalniki, bralniki, tablice)	NAPRAVE ZA PRESLIKOVANJE/TISKANJE
1	Drugo	6	6	8
2	Društvo	3	1	2
3	Industrija	10	5	10
4	Kultura	24	11	41
5	Vlada	31	2	14
6	Znanost	21	2	16
7	Zdravstvo	10	1	9
	Skupaj Slovenija	105	28	100

Za nakup knjižničnega gradiva so specialne knjižnice porabile 2.183.235 EUR oziroma 49,8 EUR na potencialnega uporabnika. Za nakup gradiva na fizičnih nosilcih so namenile 896.134 EUR oziroma 41,1 % sredstev, za nakup elektronskih virov pa 1.287.101 EUR oziroma 58,9 %. Za izobraževanje zaposlenih so porabile 2.864 EUR, kar pomeni 16,5 EUR na zaposlenega v knjižnici, ne glede na način njegove zaposlitve.

Preglednica 23: ODHODKI KNJIŽNICE: SREDSTVA ZA INFORMACIJSKE VIRE IN IZOBRAŽEVANJE (EUR) (specialne knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	SREDSTVA, PORABLJENA ZA NAKUP KNJIŽničNEGA GRADIVA SKUPAJ	od tega za nakup gradiva na fizičnih nosilcih	od tega za nakup elektronskih virov oz. za zagotavljanje dostopa do njih	SREDSTVA, PORABLJENA ZA IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH
1	Drugo	187.649	68.559	119.090	70
2	Društvo	12.181	10.319	1.862	0
3	Industrija	109.859	108.466	1.393	0
4	Kultura	58.019	50.925	7.095	468
5	Vlada	883.576	432.061	451.514	1.790
6	Znanost	292.549	144.998	147.551	140
7	Zdravstvo	639.402	80.805	558.597	395
	Skupaj Slovenija	2.183.235	896.134	1.287.102	2.864

V specialnih knjižnicah je bilo v rednem delovnem razmerju v letu 2020 zaposlenih 134,3 (EPZ) delavcev oziroma 152 oseb. Na 1000 potencialnih uporabnikov so imele zaposlene 3,1 delavce (EPZ). Med zaposlenimi je bilo 106,2 (EPZ) strokovnih knjižničarskih delavcev, kar predstavlja 79,1 % vseh zaposlenih v specialnih knjižnicah. Mlajših od 35 let je bilo 8 oseb, 10 (EPZ) zaposlenih je imelo doktorat znanosti. 72 zaposlenih se je udeležilo izobraževanj, v skupnem obsegu 746 ur.

Preglednica 24: KNJIŽNIČNI DELAVCI: ekvivalent polne zaposlitve (EPZ) (specialne knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	DELAVCI, KI SO V REDNEM DELOVNEM RAZMERJU SKUPAJ (EPZ)	od tega strokovni knjižničarski delavci	od tega drugi strokovni delavci	od tega administrativno-tehnični delavci	MALJŠI OD 35 LET SKUPAJ (v rednem delovnem razmerju)	DELAVCI, KI NISO V REDNEM DELOVNEM RAZMERJU SKUPAJ
1	Drugo	7,5	6,5	1,0	0,0	2,0	1,1
2	Društvo	5,8	1,0	4,0	0,8	3,5	0,1
3	Industrija	8,2	7,0	1,2	0,0	1,0	0,0
4	Kultura	28,1	23,8	4,2	0,1	2,0	0,6
5	Vlada	37,4	25,1	10,0	2,3	1,0	0,3
6	Znanost	35,2	30,7	3,5	1,0	0,0	0,3
7	Zdravstvo	12,1	12,1	0,0	0,0	0,0	0,0
	Skupaj Slovenija	134,3	106,2	23,9	4,2	9,5	2,3

Preglednica 25: KNJIŽNIČNI DELAVCI (ne glede na način zaposlitve): IZOBRAŽEVANJE zaposlenih (specialne knjižnice, 2020)

	KNJIŽNICA	UDELEŽENCI IZOBRAŽEVANJA (osebe)	od tega strokovni knjižničarski delavci	od tega drugi strokovni delavci	URE IZOBRAŽEVANJA	od tega strokovni knjižničarski delavci	od tega drugi strokovni delavci
1	Drugo	4	3	1	63	134	21
2	Društvo	18	1	6	0	0	0
3	Industrija	4	3	1	70	60	10
4	Kultura	14	12	1	151	135	0
5	Vlada	19	15	4	288	189	29
6	Znanost	7	4	0	88	56	0
7	Zdravstvo	6	6	0	86	86	0
	Skupaj Slovenija	72	44	13	746	660	60

Priprava: mag. Damjana Tizaj Marc (Oddelek za raziskave, Narodna in univerzitetna knjižnica)